

Katechismus katolické církve

Katechismus katolické Církve (č. 874-913) – tyto body o struktuře Církve mluví o povolání laiků a jejich účasti na kněžském, prorockém a královském poslání Krista.

10.03.2006

I. Hierarchické zřízení církve *Proč je církevní služba*

874. Sám Kristus je původcem služby v církvi. On tuto službu ustanovil, dal jí pravomoc a poslání, zaměření a cíl:

„K vedení a neustálému vzrůstu Božího lidu ustanovil Kristus Pán ve své církvi různé služby, které jsou určeny pro dobro celého Těla. Služebníci, kteří jsou vybaveni posvátnou mocí, slouží totiž svým bratřím, aby všichni, kteří patří do Božího lidu ... dosáhli spásy.“ (LG 18)

875. „Jak v něj mohou uvěřit, když o něm ještě neslyšeli? Jak o něm však mohou uslyšet bez hlasatele? Ale jak mohou hlásat, jestliže nebyli poslání?“ (Řím 10,14-15). Nikdo nemůže hlásat evangelium sám sobě, ani jednotlivec, ani společenství. „Víra je tedy z hlásání“ (Řím 10,17). Nikdo si nemůže sám dát zmocnění a poslání hlásat evangelium. Ten, koho Pán posílá, nemluví a nejedná ze své autority, nýbrž v síle autority Kristovy; nemluví ke společenství jako jeho člen, ale mluví k němu Kristovým jménem. Nikdo nemůže udělit sám sobě milost. Ta musí být dána a poskytnuta. To předpokládá,

že existují služebníci milosti, které Kristus zplnomocnil a oprávnil. Od něho dostávají biskupové a kněží poslání a zmocnění [„posvátnou moc“] jednat „v osobě Krista, hlavy“, jáhni pak moc sloužit Božímu lidu v „diakonii“ liturgie, slova a lásky, ve společenství s biskupem a jeho sborem kněží. Tu službu, jejímž prostřednictvím ti, které Kristus poslal, vykonávají a dávají jako Boží dar to, co sami od sebe nemohou vykonat ani dát, církevní tradice nazývá „svátostí“. Církevní služba je udělována skrze zvláštní svátost.

876. Se svátostnou povahou takového církevního stavu je niterně spojen jeho služební charakter. Poněvadž služebníci zcela závisí na Kristu, který jim uděluje poslání i pravomoc, jsou opravdu „služebníci Krista“, podle příkladu toho, který pro nás dobrovolně na sebe vzal „přirozenost služebníka“ (Flp 2,7). Protože slova a milost, jejichž jsou služebníky,

nepatří jim, nýbrž Kristu, a ten jim je svěřil pro druhé, stávají se dobrovolně služebníky všech.

877. Stejně tak je svátostné povaze církevní služby vlastní, že má kolegiální charakter. Vždyť Pán Ježíš hned na počátku své veřejné činnosti ustanovil Dvanáct, kteří „byli zárodky nového Izraele a zároveň počátkem posvátné hierarchie“. Byli společně vyvoleni a také jsou společně posláni; jejich bratrské spojení bude sloužit bratrskému společenství všech věřících a bude jakýmsi odleskem a svědectvím společenství božských osob. Proto každý biskup vykonává svou službu v rámci biskupského sboru, ve spojení s římským biskupem, nástupcem svatého Petra a hlavou sboru; kněží vykonávají svou službu v rámci diecézního kněžstva, pod vedením svého biskupa.

878. Konečně je vlastní posvátné povaze církevní služby to, že má osobní charakter. I když Kristovi služebníci působí ve společenství, přesto vždy jednají také osobně. Každý je osobně povolán: „Ty mě následuj!“ (Jan 21,22), aby byl ve společném poslání osobním svědkem, osobně odpovědným tomu, který uděluje poslání. Jedná „v jeho osobě“ a pro osoby: „Já tě křtím ve jménu Otce ...“; „Já tě rozhřešuji ...“

879. Proto je svátostná služba v církvi službou, která se vykonává ve jménu Krista. Má osobní charakter a kolegiální formou. To se potvrzuje jak ve vztazích mezi biskupským sborem a jeho hlavou, nástupcem svatého Petra, tak ve vztazích mezi pastorální odpovědností biskupa za svou místní církev a péčí celého biskupského sboru o všeobecnou církev.

Biskupský sbor a jeho hlava papež

880. Kristus ustanovil Dvanáct „jako sbor nebo stálou skupinu, které dal do čela Petra, vyvoleného z nich samých“. „Jako z rozhodnutí Pána svatý Petr a ostatní apoštolové tvoří jeden apoštolský sbor, právě tak jsou odpovídajícím způsobem mezi sebou spojeni římský biskup, Petrův nástupce, a biskupové, nástupci apoštolů.“

881. Pán udělal skálu své církve pouze ze Šimona, kterému dal jméno Petr. Jemu svěřil klíče; jeho ustanovil pastýřem celého stáde. „Je však známo, že moc svazovat a rozvazovat, která byla dána Petrovi, byla udělena také sboru apoštolů, spojenému se svou hlavou.“ Tento pastýřský úřad Petra i ostatních apoštolů tvoří jeden ze základů církve; pokračují v něm biskupové pod papežovým prvenstvím.

882. Papež, římský biskup a nástupce svatého Petra, „je trvalý a viditelný

zdroj a základ jednoty biskupů i celého množství věřících“. „Římský biskup ze svého úřadu Kristova náměstka a pastýře celé církve má totiž nad církví plnou, nejvyšší a všeobecnou pravomoc a je oprávněn ji vždycky svobodně uplatňovat.“

883. „Biskupský sbor či těleso má však pravomoc, jen když se chápe spolu s římským biskupem, Petrovým nástupcem, jakožto hlavou sboru.“ Jako takový je tento sbor „spolu se svou hlavou, římským biskupem, a nikdy bez této hlavy, také nositelem nejvyšší a plné pravomoci nad celou církví“.

884. „Biskupský sbor vykonává moc nad celou církví slavnostním způsobem na obecném sněmu.“ „O všeobecném církevním sněmu se dá mluvit jen tehdy, je-li Petrovým nástupcem jako takový potvrzen nebo aspoň přijat.“

885. „Tím, že je tento sbor složen z mnoha jedinců, vyjadřuje rozmanitost a všeobecnost Božího lidu; tím, že je sdružen pod jednou hlavou, vyjadřuje jednotu Kristova stáde.

886. „Jednotliví biskupové jsou ... viditelným zdrojem a základem jednoty ve svých místních církvích.“ Jako takoví „vykonávají svou pastýřskou správu nad částí Božího lidu, která jim byla svěřena“; a v tom jim pomáhají kněží a jáhnové. Ale poněvadž jsou členy biskupského sboru, každý z nich se podílí na péči o všechny církve, a vykonávají ji především tím, že „dobře řídí vlastní církve jako díl všeobecné církve“, a tak přispívá „k dobru celého tajemného Těla, které je také tělem církví“. Taková péče se bude zvláště týkat chudých, pronásledovaných pro víru, jakož i misionářů, kteří působí ve všech končinách země.

887. Místní církve, které jsou si blízké a mají stejnorodou kulturu, vytvářejí církevní provincie nebo větší celky nazývané patriarchy nebo oblasti. Biskupové těchto seskupení se mohou shromáždit na synodech nebo provinčních koncilech. Podobně i biskupské konference mohou dnes mnohostranně a plodně přispívat k tomu, aby „sborové smýšlení nacházelo výraz v konkrétní realizaci“.

Úkol vyučovat

888. Biskupové se svými pomocníky, kněžími, „mají především povinnost hlásat všem Boží evangelium“, podle příkazu Pána. „Jsou zvěstovatelé víry, kteří přivádějí ke Kristu nové učedníky; jsou také autentičtí, tj. Kristovou autoritou obdaření učitelé.“

889. Kristus, který je pravda, chtěl, aby se jeho církev podílela na jeho neomylnosti, a tak ji uchoval v čistotě

víry předané apoštoly. Skrze „nadpřirozený smysl víry“ se Boží lid „pevně drží víry“ pod vedením živého učitelského úřadu církve.

890. Poslání učitelského úřadu je vázáno na definitivní povahu smlouvy, kterou Bůh uzavřel v Kristu se svým lidem; musí jej uchránit před úchylkami a ústupky a zaručit mu objektivní možnost vyznávat bez omylu ryzí víru. Pastýřský úkol učitelského úřadu je tedy zaměřen na bdělost, aby Boží lid zůstával v pravdě, která osvobozuje. Kristus vybavil pastýře pro tuto službu charismatem neomylnosti ve věcech víry a mravů. Toto charisma se může vykonávat několikerým způsobem.

891. „Tato neomylnost přísluší římskému biskupovi, hlavě biskupského sboru, z jeho úřadu, když s konečnou platností vyhlašuje nauku o víře a mravech jako nejvyšší pastýř a učitel všech věřících

křesťanů, který své bratry utvrzuje ve víře ... Církvi přislíbenou neomylnost má také biskupský sbor, když s Petrovým nástupcem vykonává nejvyšší učitelský úřad“ především na ekumenickém koncilu. Když církev prostřednictvím svého nejvyššího učitelského úřadu předkládá něco „k věření jako zjevení od Boha“ a jako Kristovo učení, „jsou věřící povinni ... k takovému výroku vnitřně přilnout náboženskou poslušností“. Tato neomylnost sahá tak daleko, jak sahá poklad božského zjevení.

892. Božská pomoc je kromě toho poskytována i nástupcům apoštolů, kteří učí ve společenství s Petrovým nástupcem, a zvláštním způsobem římskému biskupovi, pastýři celé církve, když předkládají při řádném výkonu učitelského úřadu učení, které přispívá k lepšímu pochopení zjevení ve věcech víry a mravů, přestože nedojdou k neomylnému

rozhodnutí a nevysloví se „definitivním způsobem“. Toto autentické učení mají věřící „přijímat s úctou ... a ... upřímně“; i když se takové přijímání liší od souhlasu víry, je nicméně jeho prodloužením.

Úkol posvěcovat

893. Biskup „je správcem milosti nejvyššího kněžství, především v eucharistii, kterou obětuje nebo dává obětovat kněžími, svými spolupracovníky. Eucharistie je totiž středem života místní církve. Biskup a kněží posvěcují církev svou modlitbou a svou prací, službou slova a udílením svátostí. Posvěcují ji svým příkladem, tím, že si nepočínají pánovitě vůči těm, kteří jsou jim svěření, ale že jsou „svému stádcí vzorem“ (1 Petr 5,3), aby tak „spolu se stádcem, které jim bylo svěřeno, došli do věčného života“.

Úkol řídit

894. „Biskupové řídí svěřené místní církve jako zástupci a vyslanci Kristovi radou, přesvědčováním a příkladem, ale i autoritou a posvátnou mocí.“ Tu však mají používat jen k tomu, aby budovali společenství v duchu služby, který je duchem jejich Mistra.

895. „Moc, kterou vykonávají osobně Kristovým jménem, je vlastní, řádná a bezprostřední, i když její vykonávání je nakonec řízeno nejvyšší církevní autoritou.“ Ale biskupové nesmějí být považováni za náměstky papeže; řádná a bezprostřední papežova autorita nad celou církví autoritu biskupů neruší, ale naopak ji potvrzuje a hájí. Tuto autoritu je nutno vykonávat s celou církví pod vedením papeže.

896. Dobrý Pastýř bude vzorem a „formou“ pastýřského úřadu biskupa. Biskup, vědom si vlastních slabostí, „je schopen cítit s

nevědomými a bloudícími. Ať neodmítá vyslechnout své poddané, které má v péči, jako pravé syny ... Věřící pak mají lnout k biskupovi jako církve k Ježíši Kristu a jako Ježíš Kristus k Otci.“ „Následujte všichni biskupa, jako Ježíš [následuje] Otce, a kněžstvo následujte jako apoštoly; co se týká jáhnů, mějte k nim úctu jak k Božímu zákonu. Ať nikdo nekoná nic, co se týká církve, bez biskupa.“

II. Věřící laikové

897. „Slovem laik se označují všichni věřící křesťané mimo členy stavu duchovenského a stavu řeholního, právně uznaného v církvi; tedy věřící křesťané, kteří — když byli křtem přivtěleni ke Kristu a učiněni Božím lidem, a tak se stali svým způsobem účastnými Kristova úřadu kněžského, prorockého a královského — vykonávají svým podílem poslání celého křesťanského lidu v církvi a ve světě.“

Povolání laiků

898. „Z vlastního povolání laiků vyplývá úkol hledat Boží království tím, že se zabývají časnými věcmi a upravují je podle Boha ... Jim tedy zvlášť připadá úloha tak prozařovat a pořádat všechny časné záležitosti, s nimiž jsou v těsném styku, aby se vždycky dály a rozvíjely podle Krista a sloužily ke chvále Stvořitele a Vykupitele.“

899. Iniciativa křesťanských laiků je zvláště nutná, když je třeba objevit a navrhnout prostředky, jimiž by požadavky křesťanského učení a života pronikly do sociálních, politických a hospodářských skutečností. Tato iniciativa je běžným prvkem života církve: „Věřící, a ještě konkrétněji laici, stojí v přední linii života církve; jejich prostřednictvím je církev životním principem lidské společnosti. Proto musí mít zvláště oni stále hlubší

vědomí, že nejen patří k církvi, ale že jsou církví, to jest společenstvím věřících na zemi pod vedením papeže jako společné hlavy a biskupů s ním spojených. Oni jsou církvev.“

900. Laici, jako všichni věřící, dostávají od Boha křtem a biřmováním pověření k apoštolátu; proto mají povinnost a právo, jednotlivě nebo společně, ve sdruženích usilovat o to, aby všichni lidé na celé zemi poznali a přijali božské poselství spásy; tato povinnost je ještě naléhavější v případech, kdy mohou lidé jen jejich prostřednictvím slyšet evangelium a poznat Krista. Činnost laiků v církevních společenstvích je tak nutná, že bez nich apoštolát pastýřů ve většině případů nemůže dosáhnout svého plného účinku.

Účast laiků na kristově kněžském úřadu

901. „Laici, zasvěcení Kristu a posvěcení Duchem svatým, jsou podivuhodně povoláni a vybaveni, aby se v nich rodily vždy hojnější plody Ducha. Všechny jejich skutky, modlitby a apoštolská činnost, manželský a rodinný život, každodenní práce, odpočinek duševní i tělesný, jsou-li konány v Duchu, ba i těžkosti života, jsou-li snášeny trpělivě, stávají se duchovními oběťmi Bohu milými skrze Ježíše Krista (srov. 1 Petr 2,5); jsou zbožně přinášeny Otci zároveň s obětí těla Páně při slavení eucharistie. Takto i laici zasvěcují Bohu svět, když všude jednají svatě jako ctitelé Boha.“

902. Zvláště rodiče se podílejí na službě posvěcování „svým manželským životem v křesťanském duchu a křesťanskou výchovou dětí“

903. Mají-li laici potřebné schopnosti, mohou být přijati do stálé

služby lektorů a akolytů. „Jestliže to vyžaduje potřeba církve v případě nedostatku služebníků, mohou i laici, ačkoliv nejsou lektory nebo akolyty, nahrazovat podle předpisů práva některé jejich úkoly, totiž zastávat službu slova, řídit liturgické modlitby, udílet křest a rozdávat svaté přijímání.“

Jejich účast na Kristově prorockém úřadu

904. „Kristus ... vykonává svůj prorocký úřad nejen prostřednictvím hierarchie ..., ale též prostřednictvím laiků; proto je ustanovuje svými svědky a vybavuje smyslem pro víru a milostí slova.“ „Vyučovat někoho, aby byl přiveden k víře, je úkolem každého kazatele a také každého věřícího.“

905. Laici plní své prorocké poslání také prostřednictvím evangelizace tím, že hlásají Krista „svědectvím života a slovem“. Toto šíření

evangelia u laiků „dostává zvláštní ráz a zvláštní účinnost, protože se uskutečňuje v běžných světských podmínkách“: „Takový apoštolát však nezáleží pouze ve svědectví života. Pravý apoštol hledá příležitost hlásat Krista slovy buď nevěřícím ... nebo věřícím.“

906. Při katechetické výchově, vyučování posvátným vědám, v hromadných sdělovacích prostředcích mohou také spolupracovat ti z věřících laiků, kteří k tomu mají schopnost a připraví se na to.

907. „Křesťané mají právo, dokonce někdy i povinnost podle svých znalostí, příslušnosti a postavení sdělit pastýřům církve své mínění o věcech týkajících se prospěchu církve, a při zachování neporušenosti víry a mravů a úcty vůči pastýřům, s ohledem na obecný prospěch a na důstojnost osob, mají

právo s tímto míněním seznámit ostatní věřící.“

Jejich účast na Kristově královském úřadu

908. Kristus svou poslušností až k smrti udělil svým učedníkům dar královské svobody, „aby sebezáporem a svatým životem přemáhali v sobě vládu hříchu“. „Ten, kdo si podrobí vlastní tělo a ovládá svou duši, aniž zabředl do vášně, je pánem nad sebou: může být nazýván králem, protože je schopen ovládat vlastní osobu; je svobodný a nezávislý a nedá se spoutat otroctvím hříchu.“

909. „Laici mají, i spojenými silami, ozdravovat světské instituce a životní podmínky, svádějí-li ke hříchu, aby to vše bylo v souladu s požadavky spravedlnosti a spíše prospívalo, než škodilo ctnostnému životu. Tato činnost naplní mravními hodnotami kulturu i lidská díla.“

910. „Laikové se mohou cítit povoláni, anebo skutečně i povoláni jsou, ke spolupráci se svými pastýři ve službě církevnímu společenství. Usilují o jeho růst a životnost a přispívají k tomu nejrůznějšími službami, podle milostí a darů, kterých se jim od Pána dostalo.“

911. V církvi při výkonu řídící moci „mohou podle ustanovení práva spolupracovat křesťané laici“, a to svou přítomností na sněmech místních církví, na diecézních sněmech, v pastoračních radách; účastí na pastorační péči o nějakou farnost; spoluprací v ekonomických radách; účastí na církevních soudech.

912. Věřící se mají „naučit pečlivě rozlišovat práva a povinnosti, které jim patří pro jejich příslušnost k církvi, a ty, které jim přísluší jako členům lidské společnosti. Mají se snažit oboje uvést v soulad a být si

přítom vědomí, že je má ve všech časných záležitostech vést křesťanské svědomí, protože žádná lidská činnost — ani světská — nemůže být vyňata z Boží vlády.“

913. „Tak je každý laik vlivem svých přijatých darů svědkem a zároveň živým nástrojem poslání církve v takové míře, v jaké jim 'chtěl Kristus ty dary dát' (Ef 4,7).

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
katechismus-katolicke-cirkve/](https://opusdei.org/cs-cz/article/katechismus-katolicke-cirkve/)
(07.03.2026)